

Dr. Orosz Árpád tájékoztatója az új Pp. alkalmazásának tapasztalatairól

Feladatom az új Polgári Perrendtartás alkalmazásának eddigi tapasztalatairól tájékoztatni Önöket.

A Kúria sajátos helyzetben van a 2018. január 1-jén hatályba lépett új Polgári Perrendtartás alkalmazásának megítélésében, hiszen, ha abból indulunk ki, hogy a Kúriának, mint minden legfelsőbb bírósági fórumnak hagyományosan két fő feladata van. Egyrészt van egy közjogi feladata, a jogegységesítő, az elvi iránymutató feladata, másrészt pedig a konkrét jogvédelmi, az egyéni ügyekben való eljárással kapcsolatos feladata, tehát dönteni konkrét előkerülő ügyekben. Akkor azt kell mondani, hogy bármennyire is mindig azt tartottuk szem előtt, hogy ezek a funkciók egyensúlyban legyenek, hiszen egyik a másikat feltételezi, most 2018. év végén nem tudok arról beszámolni, hogy e második feladatunkat, az egyéni jogvédelmet az új Pp. alkalmazásában, hogy tudjuk biztosítani, hiszen összesen négy olyan ügy került eddig elé, amelyekben felülvizsgálatot már az új Pp. hatálya alatt indult ügyben kérnek. Ez természetesen várakozásunk szerint a sajtó-helyreigazítási ügyeket jelenti, hiszen ezzel számoltunk, hogy ezek lesznek azok az ügyek, lévén, hogy nagyon szoros határidők vannak a perindításra, az eljárás lefolytatására, melyek leghamarabb jutnak el a felülvizsgálati szakba. Ezek megérkeztek, ezek az ügyek még érdemi elbírálásra várnak.

És ami az új Polgári Perrendtartás, hadd mondjam én úgy rövidítve, hogy Pp., alkalmazásával egy új kihívást jelent a Kúriának, ez a vegyes, a befogadási rendszernek a befogadása és alkalmazása. Azt kell mondanom, hogy egy olyan ügy érkezett, amelyikben a fél engedélyt kér, hogy bírálja el a Kúria a felülvizsgálati kérelmét.

Miről van szó? Ez az új befogadási rendszer egy vegyes rendszer, tehát ha ahhoz viszonyítunk, hogy a régi Pp.-ben is volt korlát a rendkívüli perorvoslatból fakadóan nem minden ügy kerülhetett a Kúria elé. Jellemzően az ügyek legnagyobb tömegét adó vagyoni jogi perekben érvényesült ez a korlát. Legegyszerűbben úgy lehet ezt ismertetni, hogy a 3 millió forintot meghaladó ügyérték, felülvizsgálat vitatott érték esetén nem volt mérlegelési lehetőség, ott fordulhatott a fél felülvizsgálattal a jogerős ítélettel megtámadására. Ellenben 3 millió forint vagy azt el nem érő összeghatár alatt eddig kizárt volt a felülvizsgálat. Most ehhez képest az értékhatár 5 millió forintra emelkedett egyrészt, tehát látszólag akkor

szűkül a felülvizsgálat köre, ámde ennek ellensúlyozására megteremtődik az a lehetőség, hogy a fél befogadás iránti kérelmet intéz a Kúriához, kéri, hogy a Kúria engedélyezze ezekben az ügyekben is a felülvizsgálatot a törvényben, az új Pp.-ben taxatív felsorolt indokokkal.

A Kúria felkészült ezeknek a kérelmeknek a fogadására, már 2017-ben, november 13-án kollégiumi véleményt fogadtunk el arra nézve, hogy hogyan értelmezzük ezeket az engedélyezési, befogadási okokat, hiszen abból indultunk ki, hogy világosan láttatni kell a hozzánk fordulókhöz számára, hogy mi az a kritériumrendszer, ami mellett szóba kerülhet kivételesen, hogy az értékhatár alatti ügyekben is eljárjon a Kúria felülvizsgálati jogkörében. És ez az egy kérelem, ez a napokban elutasításra került. Ennek az a végtelen egyszerű oka, hogy a rendszerben természetesen továbbra is megmaradtak azok az elemek, amikor az ügy tárgya zárja ki a felülvizsgálatot, s az az ügy, az egy végrehajtási ügy volt, ahol egyébként zárja ki a törvény a felülvizsgálatot, tehát voltaképpen nem is a befogadásról, az engedélyezésről kellett döntenünk, hanem el sem jutott odáig, hogy ezt vizsgáljuk, hiszen az adott ügyben a felülvizsgálat eleve kizárt.

Meg kell mondanom, hogy e döntés mellett foglalkoztunk ennek a kérelemnek az egyéb aspektusaival is, hogy formáját tekintve alkalmas lehet-e ez a befogadására.

És akkor itt térnék át a másik feladatunkra, a jogegységesítő feladatunkra, mert hogy természetesen lehetőségeinkhez mérten képben vagyunk, tudjuk, hogy milyen tapasztalatok állnak már rendelkezésre az alsóbb fokú bíróságoknál az új Pp. alkalmazásában. Tudjuk azt, hogy sok a visszautasított kereseti kérelem, és ez gyakorta arra vezethető vissza, hogy az új törvény betűjét szigorúan értelmezve jutnak a bíróságok arra a következtetésre, hogy a keresetlevél, a félnek az egyéb beadványa nem alkalmas arra, hogy a bíróság ezt érdemben tárgyalja. És itt kell megjegyezni, hogy a felülvizsgálati kérelem kapcsán is úgy rendelkezik a törvény, hogy a felülvizsgálati kérelemhez csatolni kell a befogadás, az engedélyezés iránti kérelmet. Ez rögtön felvetette azt az értelmezést, hogy ez akkor azt jelenti betű szerint, hogy csatolni kell két okiratot. Az adott esetben egy okiratban terjesztette elő a kérelmet.

A mi álláspontunk, nyilván a konkrét ügytől függetlenül, hiszen abban nem kellett eljussunk idáig, de a kollégium ezzel a kérdéssel foglalkozott és az volt a határozott álláspontunk, hogy ha a beadvány szerkezetileg és tartalmilag elkülöníthetően magában foglalja egyrészt a

felülvizsgálati kérelmet, és másrésztől ugyanígy meg van önállóan benne, bár egy okiratban a befogadás, az engedélyezés iránti kérelem is, akkor, ha az egyéb feltételei fennállnak, akkor ezt mi érdemben vizsgáltuk volna. És ezt a követelményrendszert ezt megfogalmaztuk, definiáltuk, hogy hogy értelmezzük az egyszerre terjeszti elő a felülvizsgálati kérelmet és az engedélyezés iránti kérelmét a fél, és úgy gondoljuk, hogy ez a jövőre nézve iránymutató lesz majd a gyakorlatunkban.

Mit látunk az alsóbb fokú bíróságok gyakorlatából és hogyan tudjuk ezeket hasznosítani és hogyan tudunk iránymutatást adni.

Két olyan fórum van, ami folyamatosan vizsgálja, elemzi az alsóbb fokú bíróságok által felvetett jogértelmezési kérdéseket. Az egyik az az új Polgári Perrendtartás értelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület. Ez visszavezethető ez a forma 2016-ra, amikor a konzultáció éve volt a Kúrián. Akkor jöttek létre az első ilyen konzultációs testületek. Már 2016-ban, 2017-ben működő konzultációs testület bázisán jött létre az a testület, amely havi gyakorisággal ülésezik és a hozzánk forduló kérdésekre úgy adunk választ, természetesen nem kötelező válaszok ezek, hogy kellően körül járjuk a kérdést, kis dolgozatok születnek, és ezek eredményeként fogalmazzuk meg az álláspontunkat. Csak akkor tesszük közzé az álláspontunkat, hogy ha egy abszolút többség van mögötte, tehát ezt úgy fogalmazzuk az írásba nem foglalt ügyrendünk szerint, hogy háromnegyedes többség mellett már közzétesszük a mi véleményünket azzal, hogy megjelenítjük ebben a kisebbségben maradt álláspontot is. Ezek a vélemények, állásfoglalások a Kúria honlapján, a Ptk. tanácsadó testület állásfoglalásával együtt, ugyanazon felület alatt megtalálhatók, mindenki számára hozzáférhetők. Tapasztalatunk szerint a bírák, de ügyvédek is használják, figyelik folyamatosan ezt a felületet. Most tettük közzé ezekben a napokban a hatvanadik állásfoglalásunkat.

A másik fórum az a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Értekezlete. Ez a testület negyedévi gyakorisággal tartja az ülését most az Polgári Perrendtartásra is figyelemmel. 2017 júliusában kezdődött, a legutolsó ülés az e hó 19-től 21-ig volt, három napot szántunk az új Pp., egy anyagi jogi kérdés mellett az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel. 51 kérdésre adott választ legjobb tudásunk szerint ez a testület. Ezeket a kérdéseket az alsóbb fokú bíróságok gyűjtik, hiszen tapasztalatom szerint soha nem látott aktivitás van a bíróságokon, az alsóbb

fokú bíróságokon, nagyon kiterjedt, mondhatni hálózatba szervezett műhelymunka folyik az alsóbb fokú bíróságokon, onnan jönnek ez a kérdések már szintén javaslattal együtt és ezekben döntöttünk ilyen számban, mint ahogy azt az előbb jeleztem.

És ahogyan arra Elnök Úr utalt a kollégiumunk úgy ítéli meg, hogy a visszautasítás kérdésének gyakorlatát, tehát most a keresetlevélre gondolok, azt már elég tapasztalat van ahhoz, hogy egy joggyakorlat-elemző csoport keretében vizsgáljuk, ezért a kollégiumunk javaslatot tett 2019-re egy ilyen tárgyú joggyakorlat-elemző csoport felállítására. Ez egy másfajta vizsgálatot tesz lehetővé mint az előbb említett konzultációs testület. Egyrészt a konzultációs testületben csak bírák vesznek részt, minden ítélkezési szintről. Ebben a joggyakorlat-elemző csoportban részt tudnak venni külső szakemberek is, tehát lehetőség nyílik a más hivatásrendek, az ügyvédi kar, a közjegyzői kar képviselőinek bevonására és a tudomány képviselői is szerepet kaphatnak itt. És itt már konkrét, befejezett ügyek vizsgálata, elemzése alapján tudhatunk állásfoglalásokat tenni.

Azt kell mondanom még, hogy a jogalkotóval szoros az együttműködés, most amit nagyon fontosnak tartunk az elsőfokú, járásbírói szinten, ahol jogi képviselet nem kötelező és formanyomtatványon kell előterjeszteniük a feleknek a keresetlevelüket, ugyanígy az írásbeli ellenkérelmüket is, és ez az előterjesztés az eddig tapasztalatok minden jelzés szerint nehézséget jelentett a fél számára, ez orvosolódni látszik annyiban, hogy egy a minisztérium, ahol nagyon szoros együttműködés eredményeként az úgynevezett nyomtatványrendelet várhatóan rövid időn belül módosult és egy sokkal egyszerűbb, áttekinthetőbb, jól kitölthető nyomtatványhalmaz kerül majd ebbe az új módosított rendeletbe remélve azt, hogy az ügyfeleknek a bírósághoz fordulás lehetőségét segítő lesz ez a megoldás.

Másfelől, és itt azért el kell mondanom, hogy nem az új Pp.-vel összefüggésben, mert már évek óta a bírósághoz fordulás könnyítés jegyében kezdeményeztük, hogy ha a bíróság megtagadja az eljárást, tehát a régi fogalommal elutasítottuk a keresetlevelet. Ez igaz majd a felülvizsgálati kérelemre is, amikor elutasítottuk hivatalból a felülvizsgálati kérelmet, akkor ez az eljárás legyen illetékmentes. November 24-ei hatállyal az Országgyűlés módosította az Illetéktörvényt, és a korábbi mérsékelt illeték, amit volt köteles fizetni a fél ilyen esetben helyett ezek az eljárások illetékmentessé váltak.

Természetesen a hatálybalépés értelmezése az mindig nehézséget jelent. Igyekeztünk gyorsan reagálni erre, e héten tartottunk kollégiumi ülést és foglaltunk állást abban a kérdésben, hogy hogy kell értelmezni a hatályba lépést. Igen, törekedtünk egy olyan értelmezést elfogadni, ami az ügyfélnek kedvező, tehát váljék ez minél szélesebb körben illetékmentessé ez az eljárás.

Én azt hiszem, hogy türelemmel kell legyünk az új Pp. alkalmazása körében, és ha ez az új Pp.-nek egyik lényegi jelentős forrása volt az 1911. I. törvénycikk, az úgynevezett Plósz-féle törvény, akkor hadd idézzek Plósz Sándortól, aki majd 15 évvel később mondta a következőket: egy perrend sorsa nem csak annak betűitől, hanem azok egyéniségétől is függ, kik hivatva vannak annak életet adni, a bíráktól és hozzá kell tennem az ügyvédektől. Eddig az idézet.

Remélem, hogy a bírói kar az ügyvédekkel együtt nem csak érteni, hanem érezni is fogja ezt az új Pp.-t és valamennyiünk, és leginkább a hozzánk fordulóknak hasznára válik.